

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ТА ДИЗАЙНУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету
соціальної педагогіки та психології

О.В. Пономаренко

«___» _____ 2019 р.

Вокальний ансамбль

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки магістра
спеціальності 026 «Сценічне мистецтво»
освітньо-професійна програма «Театральне мистецтво»

Укладач Гринь Л.О., канд. пед. наук, доцент

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри акторської
майстерності та дизайну
Протокол № 1 від “ ” серпня 2019 р.
Завідувач кафедри _____ Г.В.Локарева

Ухвалено науково-методичною радою
факультету соціальної педагогіки та
психології
Протокол № 1_від “ ” серпня 2019 р.
Голова науково-методичної ради
факультету _____ І.В.Козич

2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»	Нормативна дисципліна	
		Цикл професійної підготовки	
Загальна кількість годин - 135	Спеціальність 026 «Сценічне мистецтво» Освітньо-професійна програма «Театральне мистецтво»	Рік підготовки:	
		5-й	
		Семестр	
		2,3	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 4	Рівень вищої освіти: магістерський	Лекції	
		0 год.	
		Практичні	
		52 год.	
		Самостійна робота	
		83 год.	
		Вид підсумкового контролю:	
залік	екзамен		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Вокальний ансамбль» є формування професійних умінь та навичок виконання різноманітних ансамблів (музичних сцен) із музично-театральних вистав, ансамблів 2-х, 3-х голосного співу зі супроводом, навчання співу *a capella* у 2-х голосному ансамблі.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Вокальний ансамбль» є: сформувати навички ансамблевого строю для виконання 2-х, 3-х голосних ансамблів; підвищити професійний рівень виконання вокальних творів майбутніх акторів; поєднати виконання ансамблів (з музичних вистав) з акторською грою, декламацією, сценічним рухом та хореографією.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

1. Загальні уявлення про гармонійний стрій; види та типи ансамблів;
2. Технологію виконання однієї з партій у дуеті, тріо, квартеті;
3. Технологію виконання ансамблів (музичних сцен), поєднаних з акторською грою, декламацією, сценічним рухом та хореографією.

вміти:

1. Виконувати свою партію у 2-х,3-х голосному ансамблі зі супроводом як фортепіано, так фонограми «мінус»;
2. Співати в ансамблі як в однорідному, так і в мішаному складі;
3. Виконувати вокальний твір в 2-х голосному ансамблі поряд з розмовним текстом та елементами хореографії;

4. Співати вокальний твір 2-х голосного ансамблю *a capella*;
5. Передавати різні художні образи в музично-театральних виставах за допомогою різних засобів музичної виразності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **результатів навчання (компетентностей)**:

1. Виконання різноманітних музичних номерів (сцен, малих форм) з вистав, мюзиклів, оперет тощо.
2. Виконання 2-х, 3-х голосних вокальних творів однорідного та мішаного складу зі супроводом фонограма «мінус».
3. Виконання вокальних творів різних за жанрами, формою, драматургією.

Міждисциплінарні зв'язки. Курс «Вокальний ансамбль» є завершальним етапом у процесі підготовки майбутнього актора та пов'язаний з викладанням навчальних дисциплін: „Вокал, „Музична грамота та гра на музичному інструменті”, „Постановка голосу”, „Сольний спів”, які студенти спеціальності «театральне мистецтво» вивчають на відповідних курсах протягом терміну, визначеного у навчальному плані.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ I. Розвиток гармонійного слуху та ансамблевого строю.

Тема 1. Поняття про ансамблевий стрій у 2-х голосному вокальному творі

Типи та види ансамблю. Однорідний та мішаний ансамбль. Види ансамблю – динамічний, дикційний, теситурний, темпоритмічний.

Тема 2. Формування практичних навичок з ансамблевого строю.

Поняття «ансамблеве дихання», «ланцюгове» дихання; одна партія вокального твору. Однотембровість звучання різних типів співочих голосів.

Тема 3. Динамічні відтінки при виконанні 2-х голосних ансамблевих творів.

Особливість виконання динамічних відтінків у вокальному ансамблі. Поняття – атака звуку, польотність голосу, сила звуку – спільність та розбіжності.

Тема 4. Дикція та орфоепія в ансамблі.

Орфоепія при виконанні ансамблевого співу вокальних творів. Специфіка вимовляння приголосних та голосних у ансамблевому співі.

Розділ II. Виконання вокальних ансамблів 2-х, 3-х голосного співу театральновидовищних жанрів зі супроводом фонограми «мінус». Спів *a capella*.

Тема 5. Гармонійний стрій при співі *a capella*.

Поняття «горизонтальний» та «вертикальний стрій». Функції акордів у народних піснях. Просте звучання 2-х голосного акапельного співу. Поняття «гетерофонія», григоріанський чоловічий хорал. Однотембровість звучання «мішаного» та «однорідного» ансамблів; емоційність виконання народних пісень в «однорідному» ансамблі.

Тема 6. Музична вистава. Оперета. Мюзикл. Складність та специфіка роботи

Специфіка жанрового виконання. Використання вокального звучання із застосуванням мелодекламаційного та речитативного співу. Сценічний рух під час виконання різних малих вокальних форм в однорідному та мішаному ансамблі.

Тема 7. Способи та техніка виконання творів із супроводом фонограми «мінус».

Специфіка розбору вокального твору із супроводом фонограми «мінус». Технічні складнощі. Розбір мелодії із записом мелодії, інтервальне вивчення мелодії. Відчуття гармонії акомпанементу, тембровість звучання інструментів. Особливості застосування вокально-технічних навичок. Емоційність виконання.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	с/п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Розділ 1. Розвиток гармонійного слуху та ансамблевого строю													
Тема 1. Поняття про ансамблевий стрій у 2-х голосному вокальному творі	7	-	4	-	-	8		-	-	-	-	-	-
Тема 2. Оволодіння практичними навичками ансамблевого строю	34	-	16	-	-	10		-	-	-	-	-	-
Тема 3. Динамічні відтінки при виконанні 2-х голосних ансамблевих творів.	18	-	6	-	-	12		-	-	-	-	-	-
Тема 4. Дикція та орфоепія в ансамблі. Спів <i>a capella</i> .	16	-	6	-	-	10		-	-	-	-	-	-
Разом розділом 1	78	-	32	-	-	40		-	-	-	-	-	-
Розділ 2. Виконання вокальних ансамблів 2-х, 3-х голосного співу театральновидовищних жанрів зі супроводом фонограми «мінус». Спів <i>a capella</i>.													
Тема 5. Гармонійний стрій при співі <i>a capella</i> .	30	-	14	-	-	20							
Тема 6. Музична вистава. Оперета. Мюзикл. Складність та специфіка роботи	6	-	2	-	-	8							
Тема 7. Способи та техніка виконання творів із супроводом фонограми	21	-	8	-	-	15							

«мінус».											
Разом розділом 2	57	-	20	-	-	43					
Усього годин	135	-	52	-	-	83					

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття про ансамблевий стрій у 2-х голосному вокальному творі	4
2	Тема 2. Оволодіння практичними навичками ансамблевого строю	10
3	Тема 3. Динамічні відтінки при виконанні 2-х голосних ансамблевих творів.	8
4	Тема 4. Дикція та орфоепія в ансамблі. Спів <i>a capella</i> .	10
5	Тема 5. Гармонійний стрій при співі <i>a capella</i> .	6
6	Тема 6. Музична вистава. Оперета. Мюзикл. Складність та специфіка роботи	6
7	Тема 7. Способи та техніка виконання творів із супроводом фонограми «мінус».	8
	Разом	52

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття про ансамблевий стрій у 2-х голосному вокальному творі Робота над формуванням гармонічного строю, над вдосконаленням інтонації (мелодійний стрій)	8
2	Тема 2. Оволодіння практичними навичками ансамблевого строю. Темброве злиття голосів у мішаному ансамблі. Особливості роботи.	15
3	Тема 3. Динамічні відтінки при виконанні 2-х голосних ансамблевих творів.	10
4	Тема 4. Дикція та орфоепія в ансамблі. Спів <i>a capella</i> . Досягнення ансамблю, строю та дикції у виконанні масових сцен із музично - театральних вистав, оперет.	15
5	Тема 6. Музична вистава. Оперета. Мюзикл. Складність та специфіка роботи. Робота над поєднанням різних вокальних технік виконання твору (кантилена, мелодекламація, речитатив)	11
6	Тема 7. Способи та техніка виконання творів із супроводом фонограми «мінус». Формування приголосних у роботі над 2-х голосним ансамблем зі супроводом фонограми «мінус».	12
	Разом	83

7. Індивідуальні завдання

№	Зміст завдання	Кількість балів	Форма роботи
1	Тема 1. Поняття про ансамблевий стрій у 2-х голосному вокальному творі Відомості про авторів музики та слів: композиторів та поетів-піснярів.	2	Доповідь
2	Тема 2. Оволодіння практичними навичками ансамблевого строю.	2	Доповідь
3	Тема 4. Дикція та орфоепія в ансамблі. Спів <i>a capella</i> . Аналіз змісту та форми виконуваного твору, музичного жанру.	2	Практичний показ
4	Тема 6. Музична вистава. Оперета. Мюзикл. Складність та специфіка роботи. Знання про лібрето оперет, мюзиклів, музичних вистав. Перші виконавці головних ролей з вистав. Персоналії театральносценічного музичного жанру.	8	Презентація
5	Тема 6. Музична вистава. Оперета. Мюзикл. Складність та специфіка роботи. Стилістичні особливості виконання ансамблів із оперети, мюзиклу, музичної комедії.	2	Доповідь
6	Тема 7. Способи та техніка виконання творів із супроводом фонограми «мінус». Використання технічних засобів при виконанні 2-х, 3-х голосних ансамблів у сучасному театрі	4	Практичний показ
	Разом	20	

8. Види контролю і система накопичення балів

Накопичення балів студентами відбувається у період вивчення дисципліни на підставі проведення викладачем двох основних видів контролю: **поточного** (перевірка рівня засвоєння студентами навчального матеріалу в обсязі певної теми чи окремого розділу) та **підсумкового** (перевірка рівня засвоєння студентами навчального матеріалу по завершенню курсу).

Поточне тестування та самостійна робота		Екзамен	Сума
Атестація 1	Атестація 2		
Розділ 1	Розділ 2		
30	30		

Максимальна кількість балів за результатами поточного контролю складає 60 балів, з яких:

- 30 - виконання практичних завдань (спів вокальних творів з елементами двоголосного виконання);

- 30 – за практичні навички (застосування фонограми (-) під час виконання вокально-хореографічних композицій).

Допуск до підсумкового контролю - 35 балів.

Максимальна кількість балів за результатами підсумкового контролю (екзамен/залік) складає 40 балів, з яких:

- 20 балів - за практичні вміння (оцінка вокально-технічних навичок під час виконання програми із різножанрових та стилістичних вокальних творів);

- 20 балів - за практичні вміння (розкриття художнього образу засобами емоційного перевтілення під час виконання програми із різножанрових та стилістичних вокальних творів).

№ з/п	Вид контрольного заходу	Кількість контрольних заходів	Кількість балів за 1 захід	Усього балів
1	Виконання практичних завдань ансамблевого співу <i>Термін виконання: у межах підготовки до практичних занять.</i>	2	30	30
2	Перевірка ступеня володіння засобами вокальної виразності ансамблевого співу <i>Термін виконання: упродовж тижня після проведення практичного заняття з останньої теми Розділу I .</i>	1	15	15
3	Перевірка навичок техніки ансамблевого співу з фонограмою (-). <i>Термін виконання: упродовж тижня після проведення практичного заняття з останньої теми Розділу .</i>	1	15	15
4	Залік / Екзамен. Виконання практичного завдання - оцінка вокально-технічних навичок під час виконання вокальної програми <i>Термін виконання: згідно з розкладом екзаменаційно-залікової сесії.</i>	1	20	20
5	Залік / Екзамен. Виконання практичного завдання - розкриття художнього образу засобами емоційного перевтілення під час виконання вокальної програми <i>Термін виконання: згідно з розкладом екзаменаційно-залікової сесії.</i>	1	20	20
Усього		6		100

Критерії оцінювання роботи на практичних заняттях:

90-100 (відмінно) - досконало демонструє практичні навички з вокальної техніки; вміло використовує різні засоби виразності вокального мистецтва під час виконання вокального твору мішаного або однорідного ансамблевого співу

85-59 (дуже добре) - демонструє практичні навички з вокальної техніки; вміло використовує різні засоби виразності вокального мистецтва під час виконання мішаного або однорідного ансамблю

75-84 (добре) - демонструє практичні навички з вокальної техніки; допускає помилки при розкритті художнього образу вокального твору; не в повному обсязі використовує різні засоби виразності вокального мистецтва під час виконання однорідного ансамблю

70-74 (задовільно) - не якісно демонструє практичні навички з вокальної техніки, але застосовує засоби виразності при розкритті художнього образу вокального твору однорідного ансамблю

60-69 (достатньо) - не повністю демонструє практичні навички з вокальної техніки, при виконанні присутні «детонація співу», допускаються помилки в тексті та метро ритмічному

виконанні вокального твору однорідного ансамблю

35-59 (незадовільно – з можливістю повторного складання) - не володіє практичними навичками вокальної техніки з об'єктивних обставин, але студент потенціально-здатен вивчити вокальний репертуар

1-34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом) - не володіє вокально-технічними навичками - відсутня координація співу, недостатня музично-вокальна пам'ять, недостатній потенціал для вивчення цієї дисципліни

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ЗА ШКАЛОЮ ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна

1. Антонюк В.Г. Формування індивідуального виконавського стилю: культурно-антропологічний аспект: наукове дослідження. Київ: Українська ідея, 1999. 24 с.
2. Антонюк В.Г. Вокальна педагогіка (сольний спів) : підручник. Київ: ЗАТ «Віпол», 2007. 174 с.
3. Вокальні твори на вірші Лесі Українки. Київ: Музична Україна, 1997. 46 с.
4. Гринь Л.О. Теоретико-методичні основи вокальної підготовки майбутніх акторів : науково-методичний посібник для студентів спеціальності “Театральне мистецтво” [наук. ред. Г.В. Локарева]. Запоріжжя : ЗНУ, 2011. 140 с., ноти.
5. Гребенюк Н.Є. Формування вокально-виконавських навичок та роль між особистісного спілкування у класі сольного співу : дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.02 / Київ: Київська держ. консерваторія ім. П.І.Чайковського, 1994. 179 с.
6. Жишкович М. Основи вокально-педагогічних навичок : Методичні поради для студентів вокальних факультетів вищих навчальних закладів культури і мистецтв III–IV рівнів акредитації. Львів: Музика, 2007. 43 с.
7. Ильин Е.П. Психология творчества, креативности, одаренности .Санкт-Петербург: Питер, 2009. 434 с.
8. Коломієць О.М. Хорознавство: Навч. посібник. Київ: Либідь, 2001. 168с.
9. Рудницька О.П. Музика і культура особистості: проблеми сучасної педагогічної освіти : навч. посібник. Київ : ІЗМН, 1998. 248 с.

Додаткова

1. Ильин Е.П. Эмоции и чувства. Санкт-Петербург: Питер, 2001. 752 с.
2. Емельянов В.В. Развитие голоса. Координация и тренинг. Санкт-Петербург: Издательство «Лань», 2000. 267с.
3. Ковбасюк А.М. Значення народної пісні в розвитку вокальних навичок співаків. Молодь і ринок. – Дрогобич, 2010. – № 3 (62). – С. 150–154.
4. Колодуб И.С. О народно-песенных традициях украинской вокальной школы. Київ: Музична Україна, 1984. 47 с.
5. Олексюк О.М. Музична педагогіка : навч. посіб. Київ : КНУКіМ, 2006. 188 с.
6. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) Київ: Освіта України, 2008. 274 с.
7. Рождественская Н.В. Креативность: пути развития и тренинги. Санкт-Петербург: Речь, 2006. 320 с.
8. Самарин В.А. Хороведение и хоровая аранжировка: Учебное пособие. Москва: Музыка, 2002. 127с.

10. Інформаційні ресурси

1. Робота з ансамблями у вокально-хоровому колективі. URL: culturalstudies.in.ua/2008_zv_11_1.php
2. Розвиток вокально-національної культури. URL: bukvar.su ›
3. Типи і види вокальних ансамблів. URL: myrefs.org.ua/index.php?view=article.
4. Методичні підходи до формування навичок ансамблевого співу. URL: www.nbu.gov.ua/portal/Soc...8/23.pdf
5. Методика вокально-хорового виховання. URL: bibliofond.ru/view.aspx?id=464701

Погоджено _____
 Навчальний відділ
 «_____» _____